

การประชุมโต๊ะกลม “การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านมาตรฐานและจริยธรรมการวิจัย”

เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2564 ฝ่ายส่งเสริมจริยธรรมการวิจัยจัดการประชุมโต๊ะกลม “การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านมาตรฐานและจริยธรรมการวิจัย” ขึ้น โดยได้รับเกียรติจาก ท่าน ศ.ดร.ยงยุทธฯ ท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ศ.นพ.บรรจงฯ ศ.นพ.ยงฯ ศ.สุภาฯ อ.กิตติศักดิ์ฯ ศ.นพ.นิพนธ์ฯ และ ศ.ธีรยุทธฯ ทีมวิทยากรผู้มากไปด้วยความเชี่ยวชาญ มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน ด้าน Research Integrity และ Research Integrity Mentoring กับ สวทช. และเครือข่ายการวิจัย จากมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่มีความร่วมมือกับ สวทช. ตลอดจนเครือข่ายพันธมิตรห้องปฏิบัติการร่วมของศูนย์แห่งชาติ เพื่อวางกลไกการป้องกันการประพฤติมิชอบทางการวิจัยของประชาคมวิจัยให้กับประเทศ และทิศทางการดำเนินงานร่วมกันในอนาคต โดยมีผู้เข้าร่วมงานทั้งหมด 92 ท่าน

สามารถสรุปข้อคิดเห็นจากที่ประชุมได้ดังนี้

1. มาตรฐานและจริยธรรมการวิจัยมีความสำคัญมาก ไม่เฉพาะสำหรับวงการวิจัยเท่านั้น แต่สำหรับทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องและเทคโนโลยี เข้าไปเกี่ยวข้อง ในสังคมและในสิ่งแวดล้อม
2. “**วิทยจริยธรรม**” มีขอบเขตอยู่ 4 เรื่องหลักๆ ได้แก่ 1. จริยธรรมในการวิจัย 2. จริยธรรมในการปฏิบัติงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3. จริยธรรมในการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 4. จริยธรรมในเรื่องที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีส่วนเกี่ยวข้อง และบทบาทของวิทยจริยธรรมในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพัฒนาสังคมนั้น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควรมีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ ได้ความไว้วางใจจากสังคม และมีแนวทางที่จะพัฒนาไปข้างหน้า โดยไม่สร้างความคลางแคลงใจจากสังคม
3. การใช้เครื่องมือหรือโปรแกรมตรวจสอบความคล้ายของเอกสารวิชาการ ควรใช้อย่างระมัดระวังและมีความเข้าใจ ไม่เช่นนั้น อาจเป็นเครื่องมือในการทำร้ายนักวิจัยได้
4. การนำความเห็นหรือข้อความผู้อื่นไปใช้ ควรนำไปใช้แบบ Fair use เพื่อให้เกิดความคิดหรือไอเดียใหม่ เป็นสิ่งที่ดีมาก แทนที่จะเป็นการกำหนดค่าความคล้าย หรือ % Similarity เพราะควรต้องพิจารณาเนื้อความและองค์ประกอบอื่นๆ เพิ่มเติมด้วย
5. เสนอให้วงการวิจัยให้ความสำคัญกับจริยธรรมให้มากยิ่งขึ้น เห็นด้วยอย่างยิ่งที่ควรเน้นจริยธรรมมากกว่ากฎหมาย
6. การ Mentoring ที่ดี ควรใช้เวลาให้ลูกศิษย์และทีม
7. หากเกิดข้อร้องเรียน การพิสูจน์ข้อเท็จจริงต้องเป็นหน้าที่ของนักวิจัย ที่จะหาข้อมูลมายืนยันความถูกต้องทางวิชาการ
8. เสนอให้หน่วยงาน ORI ของทุกสถาบันประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และอาจจัดทำหลักการ Mutual Recognition Agreement เพื่อให้หน่วยงาน ORI ของทุกองค์กรมีมาตรฐานการทำงานใกล้เคียงกัน สำหรับองค์กรใดที่ยังไม่มีหน่วยงาน ORI อาจเป็นในรูปแบบเครือข่ายพันธมิตรกับองค์กรที่มีหน่วยงาน ORI อยู่แล้ว และควรพยายามยกระดับการทำงานของตนจนได้มาตรฐานหรือได้ Mutual Recognition

Agreement เช่นกัน เรื่องนี้เป็นแนวทางการดำเนินงานในอนาคตที่ดี จะเป็นผลที่ชัดเจนที่ได้จากการประชุมนี้ และจะได้เห็นว่าสถาบันต่างๆ มีแนวทางจัดการเกี่ยวกับจริยธรรมการวิจัยอย่างไร

9. ควรพยายามสร้างวัฒนธรรม การสร้างความรับผิดชอบทางวิชาการ (Responsibility in Science) ในการใช้สื่อ Social media โดยนักวิจัย นักวิชาการควรมีความรับผิดชอบต่อผลงานของตน และต่อสังคม

